

La Bastide St. Martin

Hieno kotikirjasto Provencessa

Vanha unelma toteutui kun ystäväjoukkomme vuokrasi talon Provencesta huhtikuussa. Internet-kuvissa ”kivikasaksi” ristitty talo ja sen pienempi lisärakennus ylittivät kaikki odotuksemme. Kansalliskirjastosta meitä oli Ranskan matkalla mukana kaksi, **Arne Hedman** ja minä. Arne ranskantaitoisena ja vanhana Provencen kävijänä hoiti yhteydet ja vuokrauksen.

[Talon](#) olivat 1960-luvulla ostaneet ja kunnostaneet kirjailija- ja taiteilijapari **William ja Roselle Davenport**. Itse rakennus vaikutti holvausten, ovien helojen ja lukkojen perusteella ainakin sadan vuoden ikäiseltä, kenties paljon vanhemmalta. Kylpyhuoneita oli peräti kolme, tilavia avaria huoneita oli lukuisia, oli ateljee ja takkahuone. Pihalta näkyi niittyjä, viljelyksiä ja

metsiä ympäristössä. Kilometrin päässä oli vuoren rinteellä [Moissac Bellevuen](#) kylä, jossa kävimme oluella ja juttelemassa sen sympaattisen emännän **Joseline Lazarinin** kanssa. Haukkoja ja kyyhkyjä lenteli vainioiden yllä, puut aloittivat kukintansa. Rinteiden kivipengerryksiä oli Provencessa kaikkialla ja vuosisatojen mittaan tehty työ tuntui määrättömältä. Viljely- ja laidunmaan takia se on ollut elämän ehto.

William Davenport oli Pennsylvanian yliopiston antropologian professori. Hän on National Geographic -lehden syyskuun 1996 numeroon kirjoittanut La Bastide St. Martinin vaiheista artikkelin ”Empire in the Sun” ja samalla kuvannut talon restauroinnin työläyttä, josta ei huumoriakaan puuttunut. Ranskalaisella maaseutuväellä ja sen työntekijöillä oli hieman eri aikakäsitys kuin tehokkaalla jenkillä.

Davenportien kirjasto on kuitenkin tämän kirjoituksen aiheena. Kirjoja oli lähes kaikissa huoneissa – milloin seinien mittaisissa kirjahyllyköissä, milloin taas pieniä hyllyjä siellä täällä. Aina saattoi ottaa käteensä egyptologiaa esittelevän teoksen, Shakespearen kootut, Fraserin *The Golden Bough*, John Harthanin *The History of the Illustrated Book*, filosofiaa, kuvataiteita, arkkitehtuuria, poliittisia muistelmia, historiaa, luonnontiedettä ... Ja mikä tärkeätä, lähes kaikki teokset olivat englanninkielisiä. Mikä aarre ranskaa osaamattomalle! [Provencen Le Haute Var](#)'in

sydämessä, harmaassa talossa metsän laidassa suuri, kiinnostava, persoonallinen, humanistinen kotikirjasto! Melkein kuin satukirjasta moinen yllättävä löytö. Jos se olisi ollut ranskankielinen, olisi voinut vain ihaila, mutta ei lukea.

Istuin takkahuoneessa ja selailin kirjoja monena iltana, joskus päivälläkin ja kirjoitin lauseita tai ajatuksia muistikirjaani. Sophie de Sivryn ja Philippe Meyerin *L'art du sommeil* ... Miten hienojen maalausten kuvia ja syystä maailmantaiteen klassikkoja kuten Puvis de Chavannes'n nukkuva mies ja enkelit. Aivan ihana työ ... värien käyttö, sielun kuva ... Toinen perin hieno maalaus kirjassa oli Georges de La Tourin Pyhä Johannes puuseppänä.

Useita kymmeniä ajatuksia kirjoitin muistiin James H. Christianin teoksesta *Philosophy: An introduction to the art of wondering* , jota en jälkeinpäin löytänyt suomalaista tietokannoista.

All children paint like geniuses. What do we do to them that so quickly dulls this ability. (Pablo Picasso)

We seem to want creativity in the young – but only if it follows all the rules, isn't too noisy, pleases the adults, and doesn't rock the boat. (McNeil and Rubin)

The highest duty of the writer, the composer, the artist is to remain true to himself and let the chips fall where they may. (John F. Kennedy)

Although humans make sounds with their mouths and occasionally look at each other, there is no solid evidence that they actually communicate with each other. (Sidney Harris)

A man of true science uses but a few hard words ... whereas the smatterer in science ... thinks that by mouthing hard words he understand hard things. (Herman Melville)

Those who ignore history are doomed to repeat it. (George Santayana). Tämä lauseen olen nähnyt myös Auschwitzin keskitysleirimuseon oven päällä.

An intelligence that is not humane is the most dangerous thing in the world. (Ashley Montagu)

Ja vielä pojan kasvot taustalla Louis ja Antoine Le Nain'in maalauksessa ”Repas de paysans” (maalattu 1642, samana vuonna kun ensimmäinen suomenkielinen Raamattu tuli painosta). Katselin kuvaa yhä uudelleen Jean Lacouturen teoksessa *Histoire de France en 100 tableaux* .

Kirjastolaiset elävät kirjojen ympäröiminä ja niitä on usein sivuilla, yllä sekä alla. Ne herättävät uteliaisuutta, kiinnostusta ja luovat turvallisuuden tunnetta, mutta myös kunnioitusta meitä ennen eläneitä kirjoittajia kohtaan. Niissä on loputtomasti ajatuksia, unelmia ja tietoa käsitteen kaikissa merkityksissä. Ja miten monella meistä on kotikirjasto, jossa on tärkeitä, rakkaita teoksia, joita

yhä uudelleen luetaan, joiden kirjoittajissa on ystäviä, joita ei ole tavannut, mutta joiden ajatukset ovat suurena ilona ja lohtuna ja aprikoinnin aiheina. Tällaisen kirjaston kokosi myös viime vuonna kuollut William Davenport. [La Bastide St. Martin](#) on vuokrattavana, mutta myös myytävänä.

La Bastide St. Martin

Mitä sanoisimme elämästä ...
Kynää mietteissäni tässä kääntelen.
Vuodet sinne veivät, toiset tänne,
niiden puheista vain selvää saanut en.

Harmaa talo, kivet harmaat
vuosisadat tässä olleet on.
Vanhat karjasuojat raunioina,
penkereitten rivi loputon.

Kevät polkujansa taasen vaeltaa,
lintu laulaa, puro solisee ...
Ystävät on ympärillä, viini,
laseissa se kuplii, hymyilee.

Kirjahyllyjä on kaikkialla,
Dante oppaana on helvettiin.
Shakespeare soneteissaan naista
ylistikö maasta taivaisiin ...

Tuskin sentään – äkäpussi
kesytettiin, jossain jyrisee
ukkonen ja salamoii ja täällä
Moissac Bellevuessa katselee

kirjojansa William Davenport ...
Harmaa talo, harmaa parta on.
Yhä unelmissaan vaeltaa
laaksoissa ja teillä vuoriston.

Mies on poissa, henki kuitenkin
ei täältä poistu, selvään tunnen sen.
Istuu seuraamme ja lasin viiniä
nauttii aloittaen jutun muinaisen ...

”Kauan sitten Provencessa täällä ...”
Jossain kirkonkello hiljaa kumahtaa.
Kaukaa pohjolasta tulleet vieraat
yhden toisen jälkeen uneen uuvuttaa.

Esko Rahikainen

Moissac Bellevue 10.4.2005

*Esko Rahikainen
kirjastonhoitaja
Helsingin yliopiston kirjasto
puh. 191 22722
esko.rahikainen at helsinki.fi*